
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דילמות ואתגרים בניהול שירותי רווחה ושירותים חברתיים - 3481

תאריך עדכון אחרון 26-10-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): גב בוני גולדברג

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Bony.Goldberg@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס אמור להציג דילמות ואתגרים מהתחום הפרקטי ומנסיון המצטבר שלי בתחום ניהול שירותי הרווחה הן ברשות מקומית גדולה והן משרות המדינה. זאת לצד קריאת חומר תיאורטי והמשגת הנסיון הפרקטי.

מטרות הקורס:

למידה והכרת הכלים הניהוליים של שירותי הרווחה, מתוך פרקטיקה וניסיון מצטבר. □ רכישת כלים ומיומנויות ניהול בסוגיות ניהול מורכבות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

התלמידים יהיו מסוגלים להתמודד עם סוגיות מורכבות של ניהול שירותי רווחה -דילמות ואתגרים למול סוגיות סבוכות של ניהול תוצאתי, עבודה רגישת תרבות, המתח בין דרג פוליטי לדרג המקצועי, עבודה מול תקשורת ועוד. דיונים אלה אמורים לחדד הדילמות ולצד זה לימוד כלים מעשיים למול סוגיות אלה.

דרישות נוכחות (%) :
100%

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

הצגת דילמות ואתגרים בממשקי עבודה בין שירותי רווחה העירוניים לגורמים ממשלתיים / עירוניים / לקוחות / תרבותיים ועוד. □ דיון במקרים ייחודיים והתמודדות ניהולית □ המשגת המיומנויות ניהול בשירותי רווחה מתוך הפרקטיקה

חומר חובה לקריאה:

1. דילמות בעבודה סוציאלית:

בניש, א. (2012). שירותי רווחה במאה העשרים ואחת: מגמות ואתגרים, ביטחון סוציאלי, 90. הזנפלד, י. (2018). מה זה בדיוק ניהול ארגוני רווחה? חברה ורווחה לח' (1), 15-22. *סדן, א. (2009). עבודה קהילתית- שיטות לשינוי חברתי. הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמודים 413-428.

*קאופמן, ר. ומנסבך, א. (2002). על הקשרן של החלטות ערכיות בעבודה סוציאלית - חקר מקרה. חברה ורווחה כ"ב (2), 185-197.

- * קוד האתיקה המקצועית של העובדים סוציאליים בישראל. (2018). האגודה לקידום העבודה סוציאלית.
- Banks, S. (2016). *Everyday ethics in professional life: social works as ethics work. Ethics and social Welfare*, 10, 35-52.
2. התרעה ומדיניות חברתית:
בירן-דקלבראם, ד. (2016). עובדים סוציאליים ומדיניות חברתית-מושפעים או משפיעים? מידעו"ס 81, 28-29.
- וייס-גל, ע. (2016). עובדים סוציאליים ומדיניות חברתית: נתיבי מעורבות. חברה ורווחה ל'ו (3-4), 281-305.
- מקרוס, א. וע. וייס-גל (2012). אידיאולוגיה חברתית ומקצועית של עובדים סוציאליים קהילתיים ופרטניים בישראל. חברה ורווחה, ל"ב (4), 487-511.
- *סטריאר, ר. (2009). יחסי ממשלה-ארגוני סנגור בתחומי הרווחה והשירותים החברתיים. ירושלים.
- *סירקיס, ל. ומוסקוביץ, י. (2015). פעילות לשינוי מדיניות של 'פורום מים'. מידעו"ס 78, 66-72.
- *רוסו-כרמל, ס. סוקולובר-יעקובי, א. וקרומר-נבו מ. (2019). מה בין מיצוי זכויות למיצוי זכויות אקטיבי? בטחון סוציאלי, 106, 99-122.
- * Mosley, J. (2013). *Recognizing new opportunities: Reconceptualizing policy advocacy in every day organitional practice. National association of social workers.*
3. הפרטה ומגזר שלישי:
* אורבך, ג. (2008). השלטון המקומי והמגזר השלישי בישראל: יחסי עיריית ירושלים ועמותות רווחה. ביטחון סוציאלי, 78, 39-68.
- *אלמוג-בר, מ. ואייזנשטדט, מ. (2015). "יש לך הרגשה שאתה נתקל בקיר, ואז אין לך ברירה אלא להקים עמותה": קווים לדמותם של ארגוני שורשים בחברה האזרחית המספקים שירותי רווחה. בטחון סוציאלי, 98, 97-128.
- גל-נור, י. ופז-פוקס, א. (2015). מדיניות ההפרטה בישראל: אחריות המדינה והגבולות בין הציבורי לפרטי. מבוא. מכון ון ליר: הקיבוץ המאוחד.
- *מדהלה-בריק, ש. וגל, ג'. (2016) מיקור חוץ של שירותי הרווחה: מגמות ותמורות. בתוך א. וייס (עורך), דו"ח מצב המדינה 2016, ירושלים: מרכז טאוב.
- ברק-ארז, ד. (2008). המשפט הציבורי של ההפרטה: מודלים, נורמות ואתגרים. עיוני משפט, כרך ל (3).
4. עבודה עם תקשורת:
בהם, א. (2012). שווק חברתי בעבודה סוציאלית, חברה ורווחה כ"ג (2), 149-166.
- *ברק-ברנדס, ס. גפן-קושילביץ, ש. (2010). איפה רוז? - בחינת סיקור רציחה של רוז פיזם בעיתונות הישראלית-כמקרה בוחן לייצוג אלימות נגד ילדים. מסגרות מדיה 5, 57-81.
- ווייס-גל, ע. ופלד, ע. (2009). "קולות מפורסמים": הכשרת עובדים סוציאליים לשימוש באמצעי התקשורת ככלי בפרקטיקת מדיניות. ביטחון סוציאלי 79, 85-109.
- *עיריית ירושלים ואחרים נ' שטיינברג ואחרים
*ת"א 13036-07-14 דוד גואלמן גולן נ' לורי שם טוב (2016)
- * Duggan, M., Lenhart, A., Lampe, C.; Ellison, N.B. (2015). *Parents and social media. Pew research center.*
5. עבודה סוציאלית בין שלטון מרכזי ושלטון מקומי:
- אתר משרד הרווחה והשירותים החברתיים: מבנה ארגוני.
- * גל, ג', מדהלה, ש., בליך, ח. (2017). תקצוב שירותי הרווחה ברשויות המקומיות. מרכז טאוב.
- להט, ל. וטלית, ג. (2011). תהליך בהתהוות או שינוי הכרחי? רגולציה בשירותי הרווחה האישיים בישראל. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית.
- להט, ל. וטלית, ג. (2012). אתגרי הרגולציה בתחום שירותי הרווחה האישיים והחברתיים. בטחון

סוציאלי, 90, 81-120.

* להט, ל. וצבע, י. (2018). רגולציה מותאמת כמודל אפשרי לשירותי רווחה אישיים- היבטים

תיאורטיים ומעשיים. חברה ורווחה, לח' (1), 149-174.

*שמיד, י. ומורלי-שגיב, ד. (2018). רפורמה במחלקות לשירותים חברתיים- תמונת מצב ההישגים

והקשיים ביישום שינויים בשירותים חברתיים. חברה ורווחה לח' (1), 175-205.

*פרוינד, ע., צריקר, ע., אבו-יונס, פ. (2018). עובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים במגזר

הערבי- מחויבות למנהיגות פוליטית או למנהיגות מקצועית- דילמות, קשיים ואתגרים. חברה ורווחה,

לח' (1), 23-52.

6. עבודה סוציאלית רגישת תרבות:

*אגמון-שניר, ח. ושמר, א. (2016). כשירות תרבותית בעבודה קהילתית. משרד העבודה, הרווחה

והשירותים החברתיים, 40-65

בן-דוד, ע., עמית, ד. (1999). האם עלינו ללמוד רגישות תרבותית? הניסיון הישראלי. חברה ורווחה,

י"ט (2). 244-235. כשירות תרבותית: ג'וינט.

*קרני, ב. (2019). תפיסותיהם של הורים מהגרים מאתיופיה ביחס למצבי סיכון של ילדיהם. מידעו"ס

89.

שמר, א. (2009). מריבוי תרבויות לרב תרבותיות- אתגרים מקצועיים בעבודה רגישת תרבות עם ילדים

והורים, עט השדה, 3, 4-11.

Forte, J. A. (1999). Culture: The tool-kit metaphor and multicultural social work.

Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services, 80(1), 51-62.

*Lightman, E. S., & Shor, R. (2002). Askanim: Informal helpers and cultural brokers

as a bridge to secular helpers for the Ultra-Orthodox Jewish communities of Israel

and Canada. Families in Society: The Journal of Contemporary Human Services, 83,

315-324.

7. ההקשר הפוליטי של העבודה הסוציאלית:

דורון, א' (2004). שירותי הרווחה האישיים בישראל - שינויי המנהיגות והשלכותיהם על עיצוב

המערכת. ביטחון סוציאלי, 65, 32-11.

*הדרכת נבחרים ברשויות המקומיות: בין נבחרים ופקידות.

*יחסי גומלין בין הנבחרים לפקידות בכירה ברשויות המקומיות. (2018) משרד הפנים.

*פרוינד, ע., צריקר, ע., אבו-יונס, פ. (2018). עובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים במגזר

הערבי- מחויבות למנהיגות פוליטית או למנהיגות מקצועית- דילמות, קשיים ואתגרים. חברה ורווחה,

לח' (1), 23-52.

8. ניהול מבוסס תוצאות:

*מיזם התוצאות של משרד הרווחה והג'וינט.

*זעירא, ע. (2010). הטמעה של תהליכי הערכה שיטתית בפרקטיקה הישירה של עובדים סוציאליים.

בטחון סוציאלי 85, 49-70.

פאס, ה. וכהן נבות, מ. (2002). עבודה עם משפחות בשירותי רווחה: הגדרת תוצאות, דרכי התערבות,

ותפקידי העובדים הסוציאליים. מאירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל: ירושלים.

Mayne, J. (2005). Challenges and lessons in results-based management. Canadian

Journal of Programme Evaluation, 19 (1), 31-60.

9. שיתוף פעולה בין סוכנויות:

*השולחן העגול- מסמכי המסגרת לכינון השיח התלת- מגזרי. (2016). משרד ראש הממשלה.

*כץ, ח'. (2007). קידום שותפויות בין תחומיות ובין מגזריות בשירותי הרווחה. האגף למחקר תכנון

והכשרה: משרד הרווחה והשירותים החברתיים.

שמיד, ה. ואלמוג-בר, מ. (2016). שותפויות בין מגזריות בישראל-תשומות, תהליכים ותוצרים. המרכז

לחקר החברה האזרחית והפילנתרופיה בישראל, האוניברסיטה העברית.

- Wimpfheimer, R., Bloom, M., & Kramer, M. (1991). Inter-agency collaboration: Some working principles. *Administration in Social Work*, 14(4), 89-102.
- *Smith, S.R. (2018). Nonprofits and public administration: Reconciling performance management and citizen engagement. *The American review of public administration*, 129-152.
10. אתגרים בעבודה הסוציאלית בבתי חולים
*מוניקנדס, מ. ומנור, ד. (2005). של מי התפקיד הזה? תפיסתם של רופאים ואחיות את מרכיבי התפקיד של העובדים הסוציאליים בבתי חולים. *חברה ורווחה* כ"ה 1, 37-54.
שרלין, ש. (1993). עבודה סוציאלית במערכת הבריאות. *חברה ורווחה*, ח"ג 3, 209-224.
- Pugh, G.L. (2011). Hospital social workers perceptions of ethical environment: Results from a national sample. *Michigan state university*, 79-118.
11. ניהול במצבי חרום
* תקנות עבודה סוציאלית (תע"ס) פרק 20.1 (2014). מדיניות משרד הרווחה והשירותים החברתיים-הערכות למצבי משבר.
- *Hawkins, R. L, & Maurer, K. (2010). Bonding, Bridging and Linking: How social capital operated in New Orleans following hurricane Katerina. *British journal of social work*, 40, 1777-1793.
- *Yanay, U. and Benjamin, S. (2015). The role of social workers in disasters: The Jerusalem experience. *International Social Work* 48(3): 263-276 Sage Publications: London, Thousand Oaks, CA and New Delhi

חומר לקריאה נוספת:

1. דילמות בעבודה סוציאלית:
בניש, א. (2012). שירותי רווחה במאה העשרים ואחת: מגמות ואתגרים, ביטחון סוציאלי, 90.
הזנפלד, י. (2018). מה זה בדיוק ניהול ארגוני רווחה? *חברה ורווחה* לח' (1), 15-22.
*סדן, א. (2009). עבודה קהילתית-שיטות לשינוי חברתי. הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמודים 413-428.
- *קאופמן, ר. ומנסבך, א. (2002). על הקשרן של החלטות ערכיות בעבודה סוציאלית - חקר מקרה. *חברה ורווחה* כ"ב (2), 185-197.
- * קוד האתיקה המקצועית של העובדים הסוציאליים בישראל. (2018). האגודה לקידום העבודה סוציאלית.
- Banks, S. (2016). Everyday ethics in professional life: social works as ethics work. *Ethics and social Welfare*, 10, 35-52.
2. התרעה ומדיניות חברתית:
בירן-דקלבאום, ד. (2016). עובדים סוציאליים ומדיניות חברתית-מושפעים או משפיעים? מידעו"ס 81, 28-29.
- וייס-גל, ע. (2016). עובדים סוציאליים ומדיניות חברתית: נתיבי מעורבות. *חברה ורווחה* ל"ו (3-4), 281-305.
- מקרוס, א. וע. וייס-גל (2012). אידיאולוגיה חברתית ומקצועית של עובדים סוציאליים קהילתיים ופרטניים בישראל. *חברה ורווחה*, ל"ב (4), 487-511.
- *סטריאר, ר. (2009). יחסי ממשלה-ארגוני סנגור בתחומי הרווחה והשירותים החברתיים. ירושלים.
- *סירקיס, ל. ומוסקוביץ, י. (2015). פעילות לשינוי מדיניות של 'פורום מים'. מידעו"ס 78, 66-72.

- *רוסו-כרמל, ס. סוקולובר-יעקובי, א. וקרומר-נבו מ. (2019). מה בין מיצוי זכויות למיצוי זכויות אקטיבי? בטחון סוציאלי, 106, 99-122.
- * Mosley, J. (2013). Recognizing new opportunities: Reconceptualizing policy advocacy in every day organizational practice. National association of social workers. הפרטה ומגזר שלישי: 3.
- * אורבך, ג. (2008). השלטון המקומי והמגזר השלישי בישראל: יחסי עיריית ירושלים ועמותות רווחה. ביטחון סוציאלי, 78, 39-68.
- * אלמוג-בר, מ. ואייזנשטדט, מ. (2015). "יש לך הרגשה שאתה נתקל בקיר, ואז אין לך ברירה אלא להקים עמותה": קווים לדמותם של ארגוני שורשים בחברה האזרחית המספקים שירותי רווחה. בטחון סוציאלי, 98, 97-128.
- גל-נור י. ופז-פוקס, א. (2015). מדיניות ההפרטה בישראל: אחריות המדינה והגבולות בין הציבורי לפרטי. מבוא. מכון ון ליר: הקיבוץ המאוחד.
- *מדהלה-בריק, ש. וגל, ג'. (2016) מיקור חוץ של שירותי הרווחה: מגמות ותמורות. בתוך א. וייס (עורך), דו"ח מצב המדינה 2016, ירושלים: מרכז טאוב.
- ברק-ארז, ד. (2008). המשפט הציבורי של ההפרטה: מודלים, נורמות ואתגרים. עיוני משפט, כרך ל (3).
4. עבודה עם תקשורת: בהם, א. (2012). שווק חברתי בעבודה סוציאלית, חברה ורווחה כ"ג (2), 149-166.
- *ברק-ברנדס, ס. וגפן-קושילביץ, ש. (2010). איפה רוז? בחינת סיקור רציחתה של רוז פיזם בעיתונות הישראלית-כמקרה בוחן לייצוג אלימות נגד ילדים. מסגרות מדיה 5, 81-57.
- ווייס-גל, ע. ופלד, ע. (2009). "קולות מפורסמים": הכשרת עובדים סוציאליים לשימוש באמצעי התקשורת ככלי בפרקטיקת מדיניות. ביטחון סוציאלי 79, 85-109.
- *עיריית ירושלים ואחרים נ' שטיינברג ואחרים ת"א 13036-07-14 דוד גואלמן גולן נ' לורי שם טוב (2016)
- * Duggan, M., Lenhart, A., Lampe, C.; Ellison, N.B. (2015). Parents and social media. Pew research center.
5. עבודה סוציאלית בין שלטון מרכזי ושלטון מקומי:
- אתר משרד הרווחה והשירותים החברתיים: מבנה ארגוני.
- * גל, ג'. מדהלה, ש., בלייך, ח. (2017). תקצוב שירותי הרווחה ברשויות המקומיות. מרכז טאוב. להט, ל. וטלית, ג. (2011). תהליך בהתהוות או שינוי הכרחי? רגולציה בשירותי הרווחה האישיים בישראל. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית.
- להט, ל. וטלית, ג. (2012). אתגרי הרגולציה בתחום שירותי הרווחה האישיים והחברתיים. בטחון סוציאלי, 90, 81-120.
- * להט, ל. וצבע, י. (2018). רגולציה מותאמת כמודל אפשרי לשירותי רווחה אישיים- היבטים תיאורטיים ומעשיים. חברה ורווחה, לח' (1), 149-174.
- *שמיד, י. ומורלי-שגיב, ד. (2018). רפורמה במחלקות לשירותים חברתיים- תמונת מצב ההישגים והקשיים ביישום שינויים בשירותים חברתיים. חברה ורווחה לח' (1), 175-205.
- *פרוינד, ע., צריקר, ע., אבו-יונס, פ. (2018). עובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים במגזר הערבי- מחויבות למנהיגות פוליטית או למנהיגות מקצועית- דילמות, קשיים ואתגרים. חברה ורווחה, לח' (1), 23-52.
6. עבודה סוציאלית רגישת תרבות: *אגמון-שניר, ח. ושמר, א. (2016). כשירות תרבותית בעבודה קהילתית. משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, 40-65.
- בן-דוד, ע., עמית, ד. (1999). האם עלינו ללמוד רגישות תרבותית? הניסיון הישראלי. חברה ורווחה, י"ט (2). 244-235. כשירות תרבותית: ג'וינט.

- *קרני, ב. (2019). תפיסותיהם של הורים מהגרים מאתיופיה ביחס למצבי סיכון של ילדיהם. מידעו'ס 89.
- שמר, א. (2009). מריבוי תרבויות לרב תרבותיות- אתגרים מקצועיים בעבודה רגישת תרבות עם ילדים והורים, עט השדה, 3, 4-11.
- Forte, J. A. (1999). Culture: The tool-kit metaphor and multicultural social work. *Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services*, 80(1), 51-62.
- *Lightman, E. S., & Shor, R. (2002). Askanim: Informal helpers and cultural brokers as a bridge to secular helpers for the Ultra-Orthodox Jewish communities of Israel and Canada. *Families in Society: The Journal of Contemporary Human Services*, 83, 315-324.
7. ההקשר הפוליטי של העבודה הסוציאלית:
דורון, א'. (2004). שירותי הרווחה האישיים בישראל - שינויי המנהיגות והשלכותיהם על עיצוב המערכת. ביטחון סוציאלי, 65, 32-11.
- *הדרכת נבחרים ברשויות המקומיות: בין נבחרים ופקידות.
*יחסי גומלין בין הנבחרים לפקידות בכירה ברשויות המקומיות. (2018) משרד הפנים.
*פרוינד, ע., צריקר, ע., אבו-יונס, פ. (2018). עובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים במגזר הערבי- מחויבות למנהיגות פוליטית או למנהיגות מקצועית- דילמות, קשיים ואתגרים. חברה ורווחה, ל'ח (1), 23-52.
8. ניהול מבוסס תוצאות:
*מיזם התוצאות של משרד הרווחה והג'וינט.
*זעירא, ע. (2010). הטמעה של תהליכי הערכה שיטתית בפרקטיקה הישירה של עובדים סוציאליים. בטחון סוציאלי 85, 49-70.
- פאס, ה. וכהן נבות, מ. (2002). עבודה עם משפחות בשירותי רווחה: הגדרת תוצאות, דרכי התערבות, ותפקידי העובדים הסוציאליים. מאירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל: ירושלים.
- Mayne, J. (2005). Challenges and lessons in results-based management. *Canadian Journal of Programme Evaluation*, 19 (1), 31-60.
9. שיתוף פעולה בין סוכנויות:
*השולחן העגול- מסמכי המסגרת לכינון השיח התלת- מגזרי. (2016). משרד ראש הממשלה.
- *כץ, ח'. (2007). קידום שותפויות בין תחומיות ובין מגזריות בשירותי הרווחה. האגף למחקר תכנון והכשרה: משרד הרווחה והשירותים החברתיים.
- שמיד, ה. ואלמוג-בר, מ. (2016). שותפויות בין מגזריות בישראל-תשומות, תהליכים ותוצרים. המרכז לחקר החברה האזרחית והפילנתרופיה בישראל, האוניברסיטה העברית.
- Wimpfheimer, R., Bloom, M., & Kramer, M. (1991). Inter-agency collaboration: Some working principles. *Administration in Social Work*, 14(4), 89-102.
- *Smith, S.R. (2018). Nonprofits and public administration: Reconciling performance management and citizen engagement. *The American review of public administration*, 129-152.
10. אתגרים בעבודה הסוציאלית בבתי חולים
*מוניקנדס, מ. ומנור, ד. (2005). של מי התפקיד הזה ? תפיסתם של רופאים ואחיות את מרכיבי התפקיד של העובדים הסוציאליים בבתי חולים. חברה ורווחה כ'ה 1, 37-54.
- שרלין, ש. (1993). עבודה סוציאלית במערכת הבריאות. חברה ורווחה, ח'3, 209-224.
- Pugh, G.L. (2011). Hospital social workers perceptions of ethical environment: Results from a national sample. *Michigan state university*, 79-118.

-
11. ניהול במצבי חרום
* תקנות עבודה סוציאלית (תע"ס) פרק 20.1 (2014). מדיניות משרד הרווחה והשירותים החברתיים-
הערכות למצבי משבר.
*Hawkins, R. L, & Maurer, K. (2010). Bonding, Bridging and Linking: How social capital operated in New Orleans following hurricane Katerina. *British journal of social work*, 40, 1777-1793.
*Yanay, U. and Benjamin, S. (2015). The role of social workers in disasters: The Jerusalem experience. *International Social Work* 48(3): 263-276 Sage Publications: London, Thousand Oaks, CA and New Delhi

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 100 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
לא יינתן ציון בקורס למי שייעדר יותר מ-20% במהלך הסמסטר, גם אם ההיעדרות מוצדקת